

רבי יהודה rules like אביי

אביי כרבי יהודה –

Overview

The גמרא assumes that the מחלוקת between אביי ורבה in a case of לישנא בתרא is when it is לא אפשר וקא מיכוין. The גמרא explains that רבי who maintains that it is מותר follows the opinion of יהודה. It is not clear where ר"י stated that לא אפשר וקא מיכוין is מותר.¹ Our תוספות will explain this.

נראה דסבר אביי הואיל ואפשר² ולא מיכוין אסור ובלא אפשר ולא מיכוין שרי –

It seems that אביי maintains that since in a case where it is אפשר (it is possible to do without) and he has no intent of doing the איסור, it is forbidden to do the act; and in a case where it is לא אפשר (it is not possible to do without) and he has no intent of doing the איסור, it is permitted to do the act -

אלמא דאיסור משום דאפשר הוא –

It is evident that the איסור is because of the אפשר factor, and מתכוין is irrelevant, for even if he is לא מתכוין, it is אסור if it is אפשר. The לא מתכוין does not diminish his liability (when it is אפשר); indicating that it is irrelevant. The reasoning (according to אביי) is since it is possible for him to forgo this act (which will cause an איסור), therefore it is אסור, regardless if he is מתכוין or not. It follows that in a case where it is לא אפשר, that he is permitted to go ahead and do it, regardless if he is מתכוין or not (since the הנאה is coming to him כרחו [and it is אפשר]).

continues that based on this understanding, that לא אפשר וקא מיכוין is מותר, even though that לא אפשר is certainly אסור; indicating that לא אפשר is more lenient than אפשר, we will be required to amend a גירסא in שבת מ"ש.

ומה שהיה בספרים בבמה מדליקין (שבת כט, ב) ופליגא³ דעולא –

And that which was written in some texts in במה מדליקין; פרק במה מדליקין; and he argues with עולא –

דאמר עולא מחלוקת בקטנים אבל בגדולים דברי הכל אסור שיבוש הוא⁴ –

For עולא maintains that the dispute between ר"י and ר"ש (whether one is permitted to drag a chair, etc) is by small chairs, however by large chairs

¹ We only know that ר"י is אסור by אפשר whether it is מתכוין or לא מתכוין, and that he is מתיר by לא אפשר; but not that he is מתיר by מתכוין and לא אפשר. See רש"י ד"ה אביי (who seems to say the same as תוספות).

² See previous footnotes # 1&2 for an explanation of אפשר and לא אפשר.

³ This is referring to ר' ירמיה who states there that ר"ש permitted the גרירה by גדולים since it is לא אפשר but not by קטנים where it is אפשר (to carry it); indicating that the מחלוקת (between ר"ש ור"י) is only by גדולים.

⁴ Others (who maintain this גירסא) interpret גדולים to be a case of פסיק רישיה (see however הרשב"א).

everyone (both ר"ש ור"י) agrees that it is *forbidden*; this rendering of the text (to read *forbidden*) is a mistake -

דבכולי שמעתא שרי טפי לא אפשר מהיכא דאפשר וגדולים היינו לא אפשר -

For in the entire discussion a case of לא אפשר is more permissible than a case of אפשר; and גדולים is a case of לא אפשר. How can עולא maintain that by ג"א agrees that it is אסור?!

אלא גרס דברי הכל מותר והיינו כלישנא בתרא דהכא -

Rather the text should read that by גדולים 'everyone (including ר"י) agrees that it is permitted; and this is as the לישנא בתרא here maintains -

דבלא אפשר ולא מיכוין כולי עלמא לא פליגי דשרי:

That by לא אפשר ולא מיכוין there is no disagreement, for it is permitted.

Summary

הנאה הבאה assumes that according to ר"י the deciding factor whether a לא אפשר (then it is אסור) or לא אפשר (then it is אסור) depends whether it is אסור (then it is אסור) or לא אפשר (then it is אסור); however מתכוין or מתכוין is irrelevant.

Thinking it over

explains אביי that since ר"י maintains by מתכוין that it is אסור, it follows that מתכוין is irrelevant; what matters is אפשר ולא אפשר. תוספות adds that אביי argues that since ר"י maintains that מתכוין is אסור and לא אסור that proves that the אסור depends on אפשר. Can we distinguish between פירוש התוספות and פירוש ר"י?

⁵ See previous that תוספות ד"ה לא אסור. the view of ר"י is that קמכוין לא אפשר ולא קמכוין.